

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 10Ps/11/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5614210304
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Uličná
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2016:5614210304.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš sudkyňou JUDr. Evou Uličnou v právnej veci starostlivosti o W. H., nar. X. X. XXXX, čiastočne obmedzeného v spôsobilosti na právne úkony, trvale bytom M. G., I. XXXX/X, zastúpeného opatrovníkom B. H. H., nar. XX. X. XXXX, bytom I., W. XXX, za účasti Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš, o návrhu W. H. na vrátenie spôsobilosti na právne úkony, takto

rozhodol:

Návrh W. H. na vrátenie spôsobilosti na právne úkony sa
z a m i e t a.

Trovy konania platí štát.

odôvodnenie:

Návrhom na začatie konania, doručeným Okresnému súdu Liptovský Mikuláš, dňa 16. 12. 2014, v spojení s jeho doplnením, doručeným súdu dňa 26. 2. 2015, sa W. H. domáhal vrátenia spôsobilosti na právne úkony. V návrhu uviedol, že dňa 17. 5. 2011 bol rozsudkom v konaní, vedenom pod sp. zn. 4Ps/4/2011, čiastočne pozbavený spôsobilosti na právne úkony. Od 24. 11. 2011 sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody. Počas celého výkonu trestu nebol stíhaný za disciplinárny priestupok alebo porušenie ústavného poriadku a svojím správaním počas celých troch rokov dával najavo polepšenie. Konanie, za ktoré bol čiastočne pozbavený spôsobilosti na právne úkony, bolo skratové, vyplývajúce zo straty otca, na ktorého bol osobnostne aj citovo veľmi naviazaný. Dňa 8. 1. 2015 nastúpil vo výkone trestu odňatia slobody na ústavné protialkoholické liečenie, s predpokladaným termínom ukončenia v apríli 2015.

W. H. pri výsluchu na súdnom pojednávaní uviedol, že k podaniu návrhu ho viedlo absolvovanie ústavnej protialkoholického liečby. Jeho zdravotný stav sa rapídne zlepšil. Počas výkonu trestu odňatia slobody abstinoval. Abstínuje od 24. 11. 2011, a to aj po návrate z výkonu trestu, z ktorého bol prepustený 7. 8. 2015. Býva sám v byte po rodičoch. Mesačne mu opatrovník posiela na účet 200 eur, z ktorých si vyťahuje po 50 eur týždenne. Poberá výsluhový dôchodok vo výške 640 eur, ktorý chodí na účet opatrovníka. Samoobslužné činnosti si zabezpečuje sám, navarí si, nakúpi, operie. Keď potrebuje vynaložiť väčšie výdavky, konzultuje to s opatrovníkom. Keď potrebuje vybaviť niečo na úrade, tak si to zabezpečuje sám. Má dobré medziľudské vzťahy so susedmi, aj v rodine. Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony mu v bežnom živote až tak nevadí. Kontrola je dobrá v tom, že ho brzdí. Absolvoval protialkoholické liečenie v trvaní 6 mesiacov. Pred nástupom do výkonu trestu asi bol evidovaný v psychiatrickej ambulancii, od návratu z výkonu trestu v psychiatrickej ambulancii nebol. Doposiaľ keď potreboval zaplatiť vyššie výdavky, zaplatil ich z prostriedkov na účte. Opatrovník mu aj povie, že veľa minul. Mesačne vynakladá na lieky 25 až 30 eur, niekedy si musí uťahovať opasok. Poukázal na to, že duševnou chorobou podľa Občianskeho zákonníka netrpí a netrpí ani na schizofréniu, ani Alzheimerovu chorobu. Preto navrhol návrhu vyhovieť.

Opatrovník W. H. uviedol, že súhlasí so stanoviskom znalkyne, že treba počkať ešte jeden rok. Ešte pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody si brat požičal 12.000 eur, hoci v ten deň dostal 20.000 eur z predaja bytu. Splatnosť pôžičky bola v roku 2021. S bratom G. sa dohodli, že dajú každý po 3.000 eur a splatia bratovi jednu polovicu úveru. Minulý rok bol úver v celom rozsahu splatený. Doposiaľ im brat vrátil 5000 eur, ešte má vrátiť 1000 eur. Z výsluhového dôchodku vykonáva úhradu na pôžičku, ktorú bratovi dali. Poukázal na to, že pri prepustení z výkonu trestu zostalo na účte brata 400 eur, ktoré mu súhlasil vyplatiť. Brat však do 10 dní všetky peniaze minul a nevedel povedať na čo. Minulý mesiac mal brat na účte 480 eur a na konci mesiaca mal 1,20 eura. Zistil, že si kúpil elektrocentrálu. Z výsluhového dôchodku, ktorý bratovi chodí vo výške 640 eur, mu posielala niekedy 280 eur, niekedy 480 eur, podľa toho, či z týchto prostriedkov vykonáva aj úhradu na pôžičku. 156 eur je výdavok na bývanie, 32 eur je trvalý príkaz z bratovho účtu na úhradu elektriky. Vždy, keď brat potrebuje uhradiť nejaké vyššie výdavky, peniaze na to poskytne. Má dojem, že brat abstínuje, a to aj podľa vyjadrení susedov. S bratom telefonuje, navštevuje ho jedenkrát mesačne. Po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody chodil ku bratovi približne jedenkrát do týždňa. Stav brata sa podstatne zlepšil po návrate z výkonu trestu.

Prokurátor, s prihliadnutím na vykonané dokazovanie, najmä na závery znaleckého posudku a výpoveď znalkyne, navrhol podaný návrh zamietnuť. Rozhodnutie podľa § 186 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku ponechal na úvahe súdu.

Znalkyňa MUDr. A. G. pri výsluchu na súdnom pojednávaní trvala na záveroch znaleckého posudku. Uviedla, že vychádzala z vyšetrenia W. H., z jeho dostupnej zdravotnej dokumentácie, prepúšťacích správ z traumatologického a psychiatrického oddelenia, správ z psychiatrickej ambulancie, ako aj z psychologického vyšetrenia Mgr. Š. a Mgr. H.. Vyšetrením W. H. zistila, že aktuálne na prejavy etylickej demencie netrpí, nie sú u neho prítomné prejavy duševnej choroby, psychózy v pravom slova zmysle. Jeho intelektové schopnosti sú priemerné, v anamnéze je prítomná labilná afektivita, jeho osobnosť je nezdržanlivá, prítomné sú organické zmeny osobnosti. Je orientovaný, psychomotorické tempo má primerané, prítomný je mnesticko-kognitívny deficit, hypomnézia pamäti, znížená schopnosť predvídať. Pamäť je výrazne zlepšená oproti roku 2011, ale poruchy pamäti pretrvávajú. Od rozhodnutia o obmedzení v spôsobilosti na právne úkony došlo k zmene zdravotného stavu, ktorá ale nemá vplyv na jeho obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Podľa subjektívnych informácií od W. H., toho času nepožíva žiadne alkoholické nápoje. Má výrazne parciálne zlepšené mnestické a kognitívne funkcie. Je všestranne správne orientovaný, v sebaobsluže je samostatný. Vedie si sám svoju domácnosť. Jeho myslenie je koherentné, stereotypné, prítomné sú perseverácie, vzťahovačnosť, bludy sú neexplorované, suicidálne myšlienky nemá. Prítomné sú však organické zmeny osobnosti, mierna hypomnézia, nevedel si rýchle spomenúť, napr. koľkokrát ležal na psychiatrickom oddelení. Zmena zdravotného stavu neodôvodňuje vrátenie spôsobilosti na právne úkony. Prítomné sú organické zmeny osobnosti, pre ktoré nespĺňa podmienky, aby bol držiteľom zbrojného preukazu. Je schopný postarať sám o seba, o svoj majetok a vykonávať právne úkony, ale len z časti, pričom tento stav nie je len prechodný. Nie je schopný hospodáriť s vyššími finančnými čiastkami, ako je minimálna mzda a uzatvárať zmluvy, ktoré presahujú túto hodnotu. Potrebná je úplná abstinencia od alkoholu. Je možné predvolať ho na súdne pojednávanie, vypočúvať ho, doručovať mu rozsudok. V zásade je schopný chápať zmysel konania, avšak vzhľadom k narušenej schopnosti situáciu logicky hodnotiť, anticipovať, ako aj vzhľadom k oslabenej, organickými príčinami spôsobenej, poruche autokritičnosti, k poruche vzhľadu k situácii a predvídania udalostí, je schopnosť pochopiť význam súdnych rozhodnutí znížená. Je možné doručovať mu rozhodnutia súdu, význam týchto rozhodnutí však môže chápať úkorne. Zmysel konania čiastočne pochopí, nemožno však očakávať súhlas s rozhodnutím súdu v prípade, že by mal naďalej čiastočne zostať obmedzený v spôsobilosti na právne úkony, pre poruchu vzhľadu do situácie a nekritickosť k svojmu stavu. Organické zmeny osobnosti u W. H. sa prejavujú v labilnej afektivitě, zvýšenej dráždivosti, vzťahovačnosti a v kognitívnom deficite. Pokiaľ abstinoval, tak pamäť sa mu zlepšila parciálne, ale nie úplne. Stále sa prejavuje deficit v oblasti operácií s číslami. Podľa testu Rorschach sa prejavuje paranoidita, vzťahovačnosť, senzitivita, organické poškodenie centrálnej nervovej sústavy v dôsledku otráv alkoholom a opakovaných úrazov hlavy. Ak by naďalej abstinoval, mal pravidelnú životosprávu, mohlo by nastať zlepšenie zdravotného stavu v časovom úseku jeden rok. Možnosť zlepšenia zdravotného stavu v kratšom časovom úseku je individuálna, vzhľadom na zdravotný stav W. H.T. predpokladá, že k zlepšeniu by mohlo dôjsť v období jedného roku. Narušenie schopnosti situáciu logicky hodnotiť má vo vzťahu k sebe samému, vyhodnotenie situácie navonok logicky zhodnotiť

dokáže. Schopnosť logicky hodnotiť situáciu je obmedzená a je determinovaná organickými zmenami osobnosti. Domnieva sa, že by sa mohli nájsť osoby, ktoré by chceli zneužiť jeho zdravotný stav.

Podľa záverov znaleckého posudku číslo RM 06/2016, PV 06/2016 zo dňa 11. 5. 2016, vypracovaného znalkyňou z odvetvia psychiatria MUDr. A. G., za pribratia konzultanta z odboru psychológia Mgr. D. H., u W. H. došlo od rozhodnutia o obmedzení spôsobilosti na právne úkony ku zmene zdravotného stavu, ktorá nemá vplyv na jeho obmedzenie v spôsobilosti na právne úkony. Toho času nepožíva žiadne alkoholické nápoje, netrpí na prejavy etylickej demencie, nie sú prítomné prejavy duševnej choroby, psychózy v pravom slova zmysle. V anamnéze má prejavy labilnej afektivity, zvýšenej dráždivosti, no v kontakte to dokáže potlačiť a pôsobí pokojným dojmom. Psychologickým vyšetrením z roku 2011 bolo zistené organické poškodenie centrálnej nervovej sústavy stredne ťažkého stupňa, pravdepodobne kombinovanej genézy. Osobnosť nesie znaky organického poškodenia centrálnej nervovej sústavy. Psychologickým vyšetrením zo dňa 6. 4. 2016 bol zistený mierny stupeň organického poškodenia centrálnej nervovej sústavy. Má parciálne zlepšené mnestické a kognitívne funkcie, je všestranne správne orientovaný. V sebaobsluhe je samostatný, vedie si sám svoju domácnosť. Prítomné sú organické zmeny osobnosti, pri neurologickom vyšetrení sú zaznamenané poruchy pamäte a konfabulácie, mierna hypomnézia pamäti. Myslenie má zabiehavé, stereotypné, perseveruje, zdôrazňuje detaily, je vzťahovačný, má zníženú schopnosť pochopiť situáciu, zníženú schopnosť predvídať následky svojho konania. K stavu je nekritický. Zmena zdravotného stavu neodôvodňuje vrátenie spôsobilosti na právne úkony. Osobnosť je nezdržanlivá, prítomné sú organické zmeny osobnosti, pre ktoré nespĺňa podmienky, aby bol držiteľom zbrojného preukazu. Je schopný postarať sa o seba a svoj majetok a vykonávať právne úkony sčasti. Stav nie je len prechodný. Nie je schopný hospodáriť s vyššími finančnými čiastkami ako je minimálna mzda a uzatvárať zmluvy, ktoré presahujú túto hodnotu. Potrebná je úplná abstinencia od alkoholu. W. H. je možné predvolať na súdne pojednávanie, vypočuť ho a doručiť mu rozsudok. V zásade je schopný chápať zmysel konania, avšak vzhľadom k narušenej schopnosti situáciu logicky hodnotiť, anticipovať ako aj vzhľadom k oslabenej, organickými príčinami spôsobenej, poruche autokritičnosti, k poruche vzhľadu do situácie a predvídania udalostí, je schopnosť pochopiť význam súdnych rozhodnutí, vzhľadom k svojej osobe, znížená. Význam súdnych rozhodnutí môže chápať úkorne. Zmysel konania čiastočne pochopí, nemožno však očakávať súhlas s rozhodnutím súdu v prípade, že by mal naďalej zostať čiastočne obmedzený v spôsobilosti na právne úkony.

Z pripojeného spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš, sp. zn. 4Ps/4/2011, súd zistil, že rozsudkom zo dňa 17. 5. 2011, číslo konania 4Ps/4/2011-56, bol W. H. obmedzený v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilý nakladať s finančnými čiastkami, ktoré presahujú výšku minimálnej mzdy a nie je schopný uzatvárať zmluvy, presahujúce túto hodnotu. Súčasne mu bol za opatrovníka ustanovený H. H.. Podľa znaleckého posudku, vypracovaného v konaní znalkyňou MUDr. R. E. dňa 15. 4. 2011, W. H. netrpí na duševnú chorobu v zmysle psychózy. Trpí na poruchu psychiky a správania, zapríčinenú alkoholom, syndróm závislosti od alkoholu v pokročilom štádiu, ktorý sa prejavuje silnou túžbou po užívaní alkoholu, ťažkosťami v kontrole užívaní alkoholu, postupným zanedbávaním iných záujmov, zvýšeným venovaním času na jeho získanie a konzum, a to napriek jeho škodlivým účinkom. Trpí na organickú poruchu osobnosti a správania, ktorá je spôsobená ochorením, poškodením a dysfunkciou mozgu. Organická porucha osobnosti a správania sa prejavuje sklonom k dráždivosti, emočnou nestabilitou, nezdržanlivosťou, zníženým prahom na uvoľnenie afektov a zvýšenou vzťahovnosťou. V dôsledku tejto poruchy trpia jeho poznávacie schopnosti, čo sa prejavuje poklesom kritickosti k vlastnému správaniu ako aj ku správaniu iných, v narušenej schopnosti situácie pochopiť, logicky situáciu zhodnotiť a predvídať dôsledky svojho správania. Vzhľadom na zistený duševný stav je schopný postarať sa o seba a o svoj majetok a vykonávať právne úkony len sčasti, pričom stav nie je len prechodný. Nie je schopný hospodáriť s väčšími finančnými čiastkami ako je minimálna mesačná mzda a uzatvárať zmluvy presahujúce túto hodnotu.

Podľa § 10 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopný robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jeho spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

Súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.

Podľa § 186 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, návrh na vrátenie spôsobilosti na právne úkony môže podať i ten, kto bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony. Ak však súd jeho návrh zamietol a ak nemožno očakávať zlepšenie jeho stavu, môže súd rozhodnúť, že mu toto právo po primeraný čas, najdlhšie však po dobu jedného roka, nepatrí.

V súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami súd návrh navrhovateľa W. H. na vrátenie spôsobilosti na právne úkony zamietol, nakoľko nemal preukázanú jeho dôvodnosť. W. H. odôvodnil podanie návrhu zmenou zdravotného stavu v dôsledku absolvovania ústavného protialkoholického liečenia a dlhodobou abstinenciou. Z vykonaného dokazovania však súd nemal preukázanú takú zmenu zdravotného stavu W.L. H., ktorá by aktuálne odôvodňovala vrátenie spôsobilosti na právne úkony. Zo znaleckého posudku a výsluchu znalkyne síce vyplynulo, že od rozhodnutia o obmedzení spôsobilosti na právne úkony došlo k zmene zdravotného stavu W. H., avšak uvedená zmena nemá vplyv na jeho obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. W. H. dlhodobo abstínuje, netrpí na prejavy etylickej demencie. Uvedenú skutočnosť potvrdil aj W. H. a jeho opatrovník, ktorý je s ním v kontakte a požívanie alkoholu nezistil. W. H. je v samoobslužných činnostiach samostatný, sám si vedie domácnosť a nakladá si s peňažnými prostriedkami, ktoré mu vyčleňuje opatrovník na úhradu jeho každodenných potrieb v súlade s rozsahom obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony. Psychologickým vyšetrením W. H. však bol zistený mierny stupeň organického poškodenia centrálnej nervovej sústavy, znížená schopnosť pochopiť situáciu, predvídať následky svojho konania, nekritickosť k svojmu stavu. Napriek parciálnemu zlepšeniu mnestických a kognitívnych funkcií pretrvávajú hypomnézia pamäti. Znalčka jednoznačne neodporučila vrátiť spôsobilosť na právne úkony, nakoľko W. H. je síce schopný postarať sa o svoju domácnosť a vykonávať sebaobslužné činnosti, avšak postarať sa o svoj majetok a vykonávať právne úkony je spôsobilý len sčasti. Nie je spôsobilý hospodáriť s vyššími finančnými čiastkami ako je minimálna mzda a vykonávať právne úkony, ktorých hodnota uvedenú sumu presahuje. Aj z výpovede opatrovníka mal súd preukázané, že hoci si W. H. samostatne dokáže viesť domácnosť, pri nakladaní s peňažnými prostriedkami sa u neho prejavuje istá miera ľahkovážnosti, zníženej schopnosti pochopiť situáciu a predvídať následky svojho konania (napr. naloženie s peňažnými prostriedkami po prepustení z výkonu trestu, kúpa elektrocentrály). Hoci z vykonaného dokazovania mal súd jednoznačným spôsobom preukázané, že u W. H. došlo ku zlepšeniu zdravotného stavu oproti stavu v čase rozhodovania o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, naďalej je u neho prítomný mnesticko-kognitívny deficit, hypomnézia pamäti, znížená schopnosť pochopiť situáciu a predvídať následky svojho konania, v dôsledku čoho neboli splnené podmienky pre vrátenie spôsobilosti na právne úkony.

Vzhľadom na výpoveď znalkyne k predpokladaným možnostiam zlepšenia zdravotného stavu W. H., ku ktorému by mohlo dôjsť v časovom rozmedzí jedného roka a súčasnému vyjadreniu znalkyne, že možnosť zlepšenia v kratšom časovom období je individuálna, súd nerozhodol, v zmysle § 186 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, o obmedzení práva W. H. podať opätovný návrh na vrátenie spôsobilosti na právne úkony po určený čas.

Podľa § 191 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, trovy konania platí štát. Ak to možno spravodlivo žiadať, prizná súd štátu ich náhradu proti tomu, o ktorého spôsobilosť na právne úkony v konaní šlo.

V súlade s citovaným zákonným ustanovením súd rozhodol, že trovy konania platí štát, nakoľko nemal preukázané, že by bolo možné spravodlivo žiadať ich náhradu od W. H.. Súd mal preukázané, že vzhľadom na zlepšenie zdravotného stavu W. H., ktoré bolo preukázané aj znaleckým dokazovaním a jeho dlhodobú abstinenciu sa W. H. pri podaní návrhu mohol domnievať, že jeho návrh na vrátenie spôsobilosti na právne úkony je dôvodný.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozsudku prostredníctvom Okresného súdu Liptovský Mikuláš na Krajský súd v Žiline v troch vyhotoveniach.

Podľa § 205 ods. 1 O. s. p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sleduje, dátum, podpis) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O. s. p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O. s. p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.